16 jaar, No. 86. — 's HERTOGENBOSCH. — Zaturdag 20 Julij 1844.

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

DICERE VERUM QUID VETAT?
HORATIUS.

ABONNEMENTS - PRIJS
Voor de Stad . . f 12.
Franco per post. » 14.

(Verschijnende driemalen in de week: Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.)

ADVERTENTIEN
15 cents de regel
behalve 35 cents zegel

Het is duidelijk, dat van onze vertegenwoordiging niets te verwachten is, omdat zij niet is de vertegenwoordiging des volks.

Wat maakt het, dat één of meer vrijzinnige leden deel maken van eene vergadering, waar hunne beginselen niet boven drijven? Het baart onmiddelijk niets dan teleurstelling.

De houding van eenige uitmuntende vertegenwoordigers in de kamer doet oogenblikkelijk meer kwaad, dan goed. Zij zijn het, die door hunne talenten en opinien der tweede kamer eenig aanzien geven van konstitutionnaliteit, en daardoor onwillekeurig gelegenheid geven, dat de fiktie, waarmede de natie wordt geblinddoekt, langer voortduurt.

Indien de kamer vervuld ware, met oligarchen en nulliteiten, dan zoude de verolmde inboedel van ons grondwettig beheer spoedig instorten. Er zoude niemand gevonden worden, die zich illusiën zoude kunnen scheppen.

Nu maakt men parade met onze kamers, gelijk men parade maakt met troepen op een exercitie-veld.

De schoone, geoefende, wakkere soldaten staan in het front der eerste linie geschaard. Daarachter worden de militaire krukken geborgen.

Daags na een slagveld werd een regiment kavallerie in oogenschouw genomen door een legerhoofd. De troepen, die zich dapper geweerd hadden, waren deerlijk in hunne tenue gehavend. Vooral was er gebrek aan groote laarzen. De kommandeerende officier plaatste derhalve zijne manschappen zoodanig dat zij, in kolonnes gerangschikt, op alle buitenkanten laarzen vertoonden, onverschillig of de soldaten aan het andere been schoenen of ook enkel kousen hadden. De generaal inspekteerde de troepen en was volmaakt over de tenue van het dappere korps te vreden.

Zoo gaat het ook met onze vertegenwoordiging. Haar slagveld is maar een exercitie-veld, waar de minister laat parade maken voor de natie. Het spiegelgevecht is aangevangen. De toeschouwers staan verbaasd van verwondering. Wat een aantal dappere vertegenwoordigers! Welke kundige manoeuvres! Wat een lange zware strijd!! En hoe moeijelijk wordt niet eindelijk door ééne der partijen de zege behaald! ach arme!

Heeft men des anderen daags een oogenblik tijd, om den strijd in zijne bijzonderheden na te gaan, dan ondervindt men, dat de loop der diskussien eenige wakkere strijders in het front heeft geplaatst, en dat geheel het bedriegelijk schoone van het spiegelgevecht, zich oplost in de krijgshaftigheid van enkele uitmuntende strijders, die in hun midden een aanzienlijk grooter getal van nulliteiten verbergen, die of ongewapend, of onbedreven daar zijn geplaatst om getal te maken, bij slot van rekening juist ter oorzake hunner onbedrevenheid, den strijd beslissen door de verwarring hunner overgroote meerderheid.

De natie heeft dan toch eene vertegenwoordiging, welke op geregelde tijden voor hare belangen met het ministerie en zijne trawanten slag levert! Hoe zou zij niet gelukkig en regt te vreden zijn?

Zij kan den strijd gaan aanschouwen; zij kan dien toejuichen; huiswaarts keeren; maar bij ieder kwartaal daar eene rekening vinden, die al hooger en hooger opklimt, en met parate executie wordt ingevorderd. De natie betaalt de onkosten van de spiegelgevechten; en deze zijn kostbaar, kostbaarder, dan ons verarmd Nederland dragen kan.

Ziedaar wat onze vertegenwoordiging geweest is, en nog is. Zal zij dat blijven?

Zijn dan de uitmuntende leden volstrekt nutteloos, schadelijk in de kamer?

Volstrekt niet. Integendeel. Zij bereiden de natie voor tot een wezenlijk konstitutionneel leven. De natie schijnt daarvoor nu niet rijp; want indien de konstitutionneele beginselen in haar hadden wortel geschoten, dan zoude zulk een staat van zaken, als ons thans beheerscht, onmogelijk zijn.

Daarom is het noodzakelijk, dat de natie doordrongen worde van hetgeen een grondwettig beheer is, kan, en vermag. Daarheen strekt de werking der pers. Maar vooral daarop oefenen eenen onmetelijken invloed uit die leden der kamer, welke pligtbesef met kunde vereenigen, en door hunne talentvolle redevoeringen alles bijbrengen, wat in hun vermogen is, om publieken geest op te wekken.

Zoo is het mogelijk, dat de grondwettige zin bij de natie levendig wordt. Zoo is het mogelijk, dat de natie zich ontwikkelt voor een vrijzinnig bestuur.

Daaraan is het te danken, dat men hoe langer zoo meer behoefte gevoelt aan kundige vrijzinnige mannen, en dat ieder jaar eenige nieuwe talentvolle vertegenwoordigers doet optreden, om de oligarchie binnen de kamer, man tegen man, en daarbuiten te bestrijden, met de natie tot een konstitutionneel volk aan te kweeken.

ITALIE

Volgens berigten uit Ancona van den 4 julij sprak men daar veel van eene tweede onderneming van Italiaansche uitgewekenen, die even als de eerste in [illegible] zou worden. Sommigen beweerden dat de eerste expeditie, die uit ongeveer 40 personen bestond, zich verdeeld zou hebben, ten einde op verschillende punten te landen, en dat het berigt omtrent de vernietiging der bende slechts tot eene dezer afdeelingen, bij welke zich ook de gebroeders Bandiera bevonden, betrekking zou hebben. Deze laatsten zouden door Calabrische boeren dood geschoten zijn; volgens anderen zouden zij zich gewond onder de gevangenen bevinden.

— De koning en de koningin van Napels zijn den 24sten Junij op het eiland Malta aangekomen. De gouverneur van het eiland en de kommandant van de Engelsche strijdmagt in de Middellandsche zee, zijn dadelijk hunne opwachting bij Z. M. gaan maken, die eenige dagen op het eiland scheen te willen vertoeven.

TURKIJE

Terwijl de Porte, in de nog altijd zoo treurig verwarde Syrische aangelegenheden, thans Rusland en Engeland op hare zijde, maar aan den anderen kant Oostenrijk en Frankrijk tegen zich heeft, schijnt in de [illegible] vraag Oostenrijk de inzigten van Rusland, dat te Konstantinopel, althans tot nog toe, de regten der Montenegrijnen voorstaat, te deelen, terwijl Frankrijk en Engeland daarin, zoo het schijnt, onzijdig blijven. [illegible] intusschen, dat deze staten in het geheim [illegible] Montenegro [illegible], ofschoon in eene [illegible], welke [illegible] de Hellenisch-B[illegible] [illegible]. Of Montenegro wagen zal, [illegible] nieuwe en [illegible] [illegible] te betreden, of aan de leiders de[illegible] gelukken de moeijelijke taak [illegible] volk tot deze, voor hetzelve ongewone, [illegible] te brengen, en of Engelsch-Fransche [illegible]gelden, al gaan zij de Russische [illegible] te boven, in staat zullen zijn de [illegible] vroegere weldaden uit te wisschen; [illegible] welker oplossing van den tijd verwacht [illegible] den, doch die voorzeker niet nalaten kunnen,

reeds nu de oplettendheid der Russische diplomatie in zeer hoogen graad te wekken. Men vindt thans, dat de geschillen tusschen de Porte en Montenegro door de ontworpene en ten deele reeds uitgevoerd wordende zamenstelling eener kommissie te Scutari, niet zonder veel moeite bijgelegd kunnen warden en slaat als zeker werkend middel om tot eene spoedige vereffening te komen, eene reize van den Vladika herwaarts voor. Sir Stratford Canning en, naar men verneemt, ook de graaf de Bourqueney, vinden dit voortreffelijk; doch beiden twijfelen, of de Vladika zulk eene reis wel zou kunnen ondernemen, zonder zijne populariteit in Montenegro op het spel te zetten, vermits men aldaar niet zeer gewoon is den regent naar Konstantinopel te zien reizen en aldaar den Sultan zijne huldiging te komen bieden. Of ook de Vladika in deze wijs van zien zal deelen, moet later blijken.

Het materiele van het Montenegrijnsche geschil bevindt zich in dit oogenblik op het volgende niet geheel gunstig standpunt. Rifaat-Pacha scheldt op de Montenegrijnen en vindt hun gedrag allerschandelijkst. De heer von Titoff neemt hunne partij, of althans verontschuldigt hij hen. De kommissaris des Grooten Heers, die reeds te Scutari aanwezig is en er op zijne vreemde ambtgenooten wacht, schrijft dat, volgens het grondigste, door hem op de plaats zelve gedane onderzoek, er geen twijfel overblijft, of de beide eilanden in het meer van Scutari, Vranina en Lessandria, zijn, van onheugelijke tijden af, eigendom der Turken. De heer Titoff antwoordt hierop, dat hij uiterst nieuwsgierig is te vernemen, op welke wijs de Turksche kommissaris de zaak onderzocht heeft en tot deze overtuiging gekomen is; en stelt, daar er voor het gevoelen van den kommissaris volstrekt geen bewijs geleverd is, voor, dat de Turksche regering tot op de beslissing van het geschil, de bezettingen, die op de beide eilanden sedert derzelver inbezitneming door de Turken, garnizoen houden, terug doe trekken, ten einde daardoor alle aanleiding tot verdere botsingen uit den weg te ruimen, en stelt zich tevens borg voor het rustige gedrag der Montenegrijnen, die van hunnen kant geene poging zullen doen, om zich weder in het bezit der eilanden te stellen. De reis-effend geeft ontwijkende antwoorden en belooft, dat de bezettingen op Lessandria en Vranina geene aanleiding tot botsingen zullen geven, en dat hij, Rifaat, onverwijld aan den Pacha van Scutari de noodige bevelen zal doen toekomen, opdat onder geenerlei voorwendsel eene vredebreuk plaats hebbe.

(*Augsb. Alg. Zeitung.*)

DUITSCHLAND

Men verneemt dat de keizer van Oostenrijk in den loop van dit saisoen het Lombardisch-Venetiaansch gebied en vooral de bezittingen aan de Adriatische zee zal bezoeken. Men voegt er bij, dat bij deze gelegenheid belangrijke feesten te Venetie en Triest zullen plaats hebben, en dat een aantal Europesche notabiliteiten aldaar zullen bijeenkomen. Men zegt dat de [illegible] eene uitnoodiging zou ontvangen hebben, om de feesten met zijne tegenwoordigheid te vereeren. Mehemet-Ali zelf zou van de tegenwoordigheid des keizers van Oostenrijk te Triest gebruik maken, om zich naar deze stad te begeven.

— Onder de wevers van [illegible]chenberg, in het Boheemsche gedeelte van het [illegible]gebergte, zijn ernstige onlusten uitgebroken. De [illegible] hebben de machinen van onderscheidene fabriekgebouwen vernield; uit Praag en Maria-Theresienstadt zijn militairen tot herstel der orde gezonden.

— In de op 18 dezer te Keulen gehouden algemeene vergadering, der alhier gevestigde stoombootmaatschappij is besloten geworden [illegible] welke Z. M. de koning voor de [illegible] vaart van drie, tot de regtstreeksche [illegible] gemeenschap tusschen havens aan den Rijn en de Oostzee bestemde schepen had toegestaan, aan te nemen. Men mag dus tegen het volgende jaar de opening eener regtstreeksche scheepvaart tusschen den Rijn en de Oostzee, onder veel gunstiger omstandigheden dan bij de eerste alhier gedane poging te gemoet zien.

SPANJE.

Het volgende telegraphische berigt maakt een einde aan alle de twijfelingen van de dagbladen van Madrid, over de eerste handelingen van het kabinet.

Bayonne, 13 Julij 1844.

De cortes zijn ontbonden bij dekreet van 4 Julij bekend gemaakt in de *Gazette* van 10 Julij.

De kieskollegien zijn bijeengeroepen tegen den 3 September.

De generale stemming zal plaats hebben op den 14den.

Bij een ander dekreet van den 4. worden de fueros in de Baskische provincien hersteld.

De algemeene junta's zullen binnen kort vergaderen om kommissarissen te benoemen, ten einde met het gouvernement te handelen over die herstelling. De douanen en het beheer der justitie en policie zijn op denzelfden voet gebleven.

Bij een derde dekreet is de overbrenging bevolen van het ligchaam van Montes de Oca, van Vittoria naar Madrid.

— Het ministerie heeft order gegeven dat Ceuta dadelijk in staat van verdediging zoude gebragt worden; hetzelve heeft ook de laatste instruktien doen toekomen aan den konsul te Tanger houdende, om tegen Abd-El-Rhaman eenen krachtigen, doch gematigden toon te voeren, om daardoor aan Europa te toonen, dat Spanje alles aangewend heeft om den oorlog te voorkomen.

— De redakteurs van het dagblad *Historiador* beklagen zich, dat men den 8 dezer 's morgens ten 8 ure den verantwoordelijken uitgever daarvan uit het bed geligt heeft; hij is naar de gevangenis gebragt, waar hij in verzekerde bewaring gehouden wordt. De redakteurs roepen de aandacht der periodieke drukpers en van het publiek in, ten aanzien dezer willekeurige inhechtenisneming, waardoor zeggen zij, de reeds zoo karige waarborgen van vrijheid verkort worden, die het ongelukkig Spanje nog bezit. Men gelooft, dat de aanleiding tot deze inhechtenisneming te zoeken is in de hevige aanvallen van dat dagblad tegen den burgerlijken gezagvoerder en zijnen sekretaris.

—Den 7. dezer ten half zes ure des avonds, is het schitterende regiment van Galicie, dat een deel uit zal maken van het leger, bestemd voor de onderneming tegen Marokko, uit Madrid, vertrokken. De kapitein generaal heeft, vooraf met den kolonel van het regiment, den generaal Oribe, dit regiment in oogenschouw genomen. Hij heeft eene krachtige toespraak tot [illegible] het groote gewigt doen zien [illegible], dat thans door de Spaansche wapenen op het Afrikaansche grondgebied zou beslist worden, en waarbij de eer der Spaansche vlag zoo zeer betrokken was. De heer Mazarredo heeft wel gedaan, dezen dapperen te herinneren, dat zij deze keer het zwaard niet tegen hunne broeders gingen ontblooten, zoo als de Spanjaarden dit ongelukkig sedert den dood van Ferdinand, onophoudelijk hebben gedaan, maar tegen de bestendige vijanden van het Spaansche volk. De soldaten van Galicie hebben deze woorden met welgevallen en geestdrift aangehoord; hun nationale trots werd blijkbaar daardoor opgewekt. De kapitein-generaal Mazarredo heeft de kreten van: *leve Spanje, de Koningin en de staatsregeling* doen hooren. De soldaten van hunne zijde riepen: *leve de eer van Spanje, leve de koningin, leven onze instellingen en onze generaals!* Het regiment van Galicie is voortreffelijk uitgerust en niet met bagage overladen, waardoor de troepen altijd zoo zeer in hunnen marsch gehinderd worden. Er zijn de meest afdoende maatregelen genomen om het den troepen, die te Ceuta zullen bijeentrekken, aan niets te laten ontbreken. Reeds zijn daar ter plaatse oorlogsbehoeften, kleedingstukken, schoenen en 170 muilezels bijeengebragt.

— Brieven uit Madrid behelzen dat de koningin den 15 ophouden zou de baden te gebruiken, en zich den 20 of 21 naar Valencia inschepen zal, om in het laatst der maand in de hoofdstad terug te keeren.

FRANKRIJK

— Eene koninklijke ordonnantie beveelt de oprigting van twee gedenkteekenen voor den hertog van Orléans, het eene te Parijs, het andere te Algiers. Dat de Algiers zal worden opgerigt op het midden van de place d'Orléans, dat te Parijs op de place du Carousssel; de heer Fontaine, architect des konings, heeft reeds het plan en de opschriften ontworpen.

— De aartsbisschop van Parijs heeft den 15. den H. Doop aan den jonggeboren zoon van den hertog van Nemours toegediend. De prins heeft de namen ontvangen van Ferdinand-Philippe-Marie, en zal dus ingevolge de toezegging door den hertog van Nemours, tijdens zijne reis in Normandie aan den maire van Alençon gedaan, den titel voeren van Ferdinand-Philippe Marie d'Orléans, hertog van Alençon. De getuigen bij de doopplegtigheid waren de hertog de Broglie en de generaal Jacqueminot.

— In den plantentuin te Parijs worden dagelijks vele viervoetige dieren uit Afrika verwacht; hieronder zou eene hier nog onbekende soort van kameelen zijn, die in snelheid met de beste paarden kunnen wedijveren en in de omstreken der stad Tambouctou leven.

— Voor het hof van assises van Auch is thans een regtsgeding aanhangig, in den smaak van dat der beruchte Mad. Lafarge. — Euphémie Vergès de jeugdige weduwe van Henri Lacoste, wordt beschuldigd, dezen haren echtgenoot, vergiftigd te hebben, en daarin door eenen bejaarden schoolmeester, Meilhan geheeten, te zijn bijgestaan. Het verlangen om de aanzienlijke nalatenschap van den overledenen meester te worden, schijnt haar tot dit verfoeijelijk feit aangezet te hebben.

Al de dagbladen zijn met de bijzonderheden van dit proces opgevuld; sommigen van hen zoo als *la Presse*, *le Droit* en *la Gazette des Tribunaux* drijven hunnen ijver zoo ver, dat zij speciale spoortreinen hebben afgehuurd, ten einde hunne lezers, eenige uren vroeger, op al de belangwekkende bijzonderheden (zooals *la Presse* ze noemt) van dit regtsgeding te vergasten.

— De kamer der afgevaardigden heeft met 195 tegen 105 stemmen het wets-ontwerp betrekkelijk den spoorweg naar Bordeaux aangenomen. Het daarop door den heer Crémieux voorgestelde amendement, strekkende om aan de gedeputeerden de bevoegdheid te ontzeggen, om de betrekkingen van administrateurs of direkteurs van spoorwegen te bekleeden, heeft de goedkeuring der kamer niet kunnen wegdragen, en is door haar na eene vrij levendige diskussie verworpen.

— Mgr. de aartsbisschop van Parijs en de in de hoofdstad aanwezige bisschoppen, hebben aan den groot-zegelbewaarder geschreven, dat zij protesteeren tegen het door den heer Thiers in zijn rapport uitgedrukt voorstel, om namelijk aan de kleine seminarien de 12,000 beurzen, welke aan de ordonnantien van 1828 haren oorsprong verschuldigd zijn, wederom toe te kennen. Zij protesteeren tevens gelijkertijd tegen de bedoelingen, welke men hun op eene trouwlooze wijze aanwrijft, en verklaren dat zij geen ander doel hebben, dan de eer der Kerk, welke hun niet veroorlooft, om den prijs aan te nemen der slavernij, welke men hun wil opleggen. (*l'Univers.*)

— Een dagblad beweert, dat het ministerie,

[illegible] der jongste van den prins van Joinville ont-[illegible] depeches; beducht zijnde, dat hij een' onverhoeden aanval op de kusten van Marokko zou wagen, hem met eene ontzetting uit zijne betrekking zou bedreigd hebben.

— Volgens een dagblad van Havre, zou Eduard [illegible]on-Cadot, die deze dagen door het hof van [illegible] der Seine, van de beschuldiging van vadermoord, is vrijgesproken, zich aan boord van de paket-boot *Louis Philippe*, onder een' verdichten naam naar New-York hebben ingescheept.

Te Toulon is steeds het gerucht in omloop, dat de keizer van Marokko zijne troepen heeft teruggeroepen, en de vredes-voorwaarden der Fransche regering heeft aangenomen.

— Volgens een dagblad van Macon, zouden zich te Marseille eenige cholera-gevallen van vrij ernstigen aard geopenbaard hebben.

— Er is sprake van eene amnestie, die, ter gelegenheid van den doop des hertogs van Alençon, aan onderscheidene klassen van gevangenen zoude worden verleend.

— De hertog van Devonshire wordt ieder oogenblik te Neuilly verwacht. Men weet, dat de edele lord door het hof van Engeland belast is om zich met den koning der Franschen te verstaan nopens het tijdstip van het bezoek van het hof der Tuilerien naar Engeland.

NEDERLAND

'S BOSCH. Z. M. de koning wordt overal op zijnen togt door Luxemburg, door de bevolking met de uitbundigste blijken van geestdrift en genegenheid begroet.

— De provinciale Staten van Zuid-Holland hebben in hunne zitting van den 17 dezer tot lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal verkozen, den heer M. A. F. H. Hoffman, in plaats van den heer A. van Rijckevorsel, welke de onlangs op hem uitgebragte benoeming niet had aangenomen.

'sGRAVENHAGE. HH. KK. HH. de Prins en de Prinses van Oranje zijn den 16 uit de residentie vertrokken, om zich naar Italie te begeven.

— Z. M. de koning wordt in de eerste dagen nog niet alhier terug verwacht. Hoogstdezelve zal over Maastricht en Tilburg retourneren, en wordt in laatstgenoemde stad omstreeks den 23 of 24 dezer te gemoet gezien.

'sHAGE. De tot het laatst van maart jl. ontvangen Oostindische berigten vermelden onderanderen, dat nabij de duizend eilanden, en dus digt bij Batavia, een gevecht had plaats gehad met twee rooversvaartuigen. Een dezer was overmeesterd geworden, het andere had zich door de vlugt gered.

De oorlogschepen, welke de meer belangrijke expeditie tegen de zeeroovers zouden uitmaken, vermeld in de Staats Kourant van den 31 mei jl., hadden den 15 februarij de reede van Soerabaya verlaten.

Met Zr. Ms. fregat Palembang was, onder bevel van den kapitein ter zee Koops, in januarij jl. eene demonstratie gedaan op de westkust van Sumatra. Daardoor was het [illegible] van Ayer-Bangis, majoor van der Hart, aan het hoofd van een detachement gelukt het gezag van het gouvernement in de Batta-landen te bevestigen zonder van de wapenen gebruik te maken.

Het [illegible] weder in februarij jl. had op Java, onderanderen, ook nog vijf thee-fabrijken in de afdeeling Bandjar Negara (Banjoemaas) doen instorten. Omstreeks denzelfden tijd werd te Tjanjor (Preanger regentschappen) eene aardbeving gevoeld.

Op Timor hebben de kinderpokken opgehouden te heerschen. De pogingen om deze ziekte voor den toekomst door de gewone kunstbewerking te voorkomen, hadden schipbreuk geleden op den onwil der inboorlingen.

(*Staats Kour.*)

GRONINGEN. In den nacht tusschen den [illegible] en 13 dezer is alhier zeer onverwachts overleden de heer mr. T. P. Tresling, lid van de tweede kamer der staten-generaal.

Ingezonden Stukken.

In den Noord-Brabander van 29 februarij ll. heeft men eene advertentie gelezen, onder den titel van:

Onfeilbaar middel ter genezing der zoo bezwaarlijke en hardnekkige klierziekten.

Daar deze ziekte zoo menigvuldig is en zoo menig eenen lijder, door hare inwendige werking van teering, somtijds gepaard met uitwendige zeer kwaadaardige wonden, ten grave sleept; moest deze hoogst belangrijke aankondiging de aandacht van velen tot zich trekken; en dewijl dezelve altoos als ongeneesbaar is beschouwd geweest, kon het niet missen of menig geneeskundige moest deswege geraadpleegd worden; althans ik was in dit geval; onder de personen aan mijne zorg toevertrouwd, bevonden zich lijders aan gemelde ziekte; de geneeskundigen, welke ik daarover gehoord heb, betoogden (en dit is de reden waarom ik voor het publiek mijnen naam verzwijg) de ongeneesbaarheid uit den aard der kwaal zelve; een echter omdat men het geneesmiddel niet kende; hun advies was dus eenstemmig, van alle moeite en kosten te sparen en geene proef te nemen van bovengemelde aankondiging; doch de weled. heer van Es, uitvinder van dit hoogst belangrijke geneesmiddel, is bij vele zeer vermaarde geneeskundigen te wel bekend en zijn beroep als doktor in de genees-, heel- en verloskunde te wigtig, om in zulk advies te berusten; weshalve ik besloot een reisje naar Well in het hertogdom Limburg om den heer van Es te spreken en het uitwerksel van zijne heilzame vinding te zien.... Ik heb het gezien en ik heb het met eene aangename bewondering gezien; onderscheidene lijders, die ten gevolge van die vreeselijke en op eenen hoogen graad ontwikkelde kwaal, met een ligchaam als bezaaid met wonden, eenige jaren het bed hadden gehouden, kwamen zich voor mij vertoonen als frissche, jeugdige en geheel vernieuwde menschen: het genoegen dat op hun aangezigt geschilderd lag is onbeschrijflijk, zij verhaalden mij alle het verschrikkelijke van hunne ziekte en het overtuigende gevoel van hunne volkomene genezing, even als de moedige krijgsman, die nog zegevierend de gevaren opsomt eener schitterende overwinning: alle verklaarden, gelijk ook de voornaamste ingezetenen van Well, dat de heer van Es nog geenen klierzieke behandeld heeft, die niet volkomen hersteld tot zijne [illegible] teruggekeerd is.

Die mij op deze daadzaken aanmerkten, dat de genezing misschien niet duurzaam zal wezen; heb ik geantwoord, dat men weinig kennis van ziekten behoeft, om uit den aard en het beloop der geneeswijze [illegible] te beslissen, dat het kwaad in zijnen wortel wordt aangetast, en dat ook ten deze daadzaken aanwezig zijn, welke de radikale genezing volkomen bevestigen; men heeft mij proeven getoond van hen die reeds voor elf jaren door den heer van Es behandeld en hersteld zijn; ik heb hen naauwkeurig ondervraagd en onderzocht; zij genieten eene sterke gezondheid en geene de minste blijken van klierziekte zijn bij hen aanwezig.

De waarheid der bovengemelde advertentie is mij alzoo daadzakelijk bewezen en de liefde tot het lijdende menschdom gebood mij deze bevinding, door middel van dit alom gelezen wordende blad, bekend te maken; ten einde zooveel in mijn vermogen is bij te dragen, dat zich geen lijder door redeneringen, hoe goed dan ook gemeend, van de moeite en kosten ter genezing late afschrikken.

Die uit wezenlijke belangen naar meer bijzonderheden en nadere inlichtingen trachten, vervoegen zich franko onder de letters V. B. aan de redactie dezes.

Uittreksel

Uit het VERSLAG der gedeputeerde staten nopens den staat der provincie Noord-Braband sedert julij 1843 tot julij 1844.

Inwendig beheer, en policie, en handhaving der Reglementen en plaatselijke Keuren.

Het inwendige beheer der gemeenten, hoofdzakelijk wat derzelver finantiële aangelegenheden betreft, levert, over het algemeen, stof tot tevredenheid op; wordende aan de daaromtrent bestaande voorschriften en reglementaire bepalingen de hand gehouden.

Minder gunstig is het gesteld, ten aanzien der handhaving van algemeene en plaatselijke keuren en reglementen van policie; dit laat in vele plaatsen te wenschen over: immers, de begane overtredingen worden niet altoos gekonstateerd en ter kennisse van de officieren van justitie gebragt, en het is vooral met opzigt tot de verordeningen voor het sluiten der herbergen op bepaalde uren, en ten aanzien der opvolging van de bepalingen van het provinciale brand-reglement, dat vele afwijkingen plaats hebben, en dat eenige plaatselijke besturen, eene zekere onbezorgdheid aan den dag leggen, die allezins afkeuring verdient, en aan de provinciale administratie vele bemoeijenissen veroorzaakt, en bij voortduring hare bezorgdheid gaande houdt.

Als gewoonlijk hebben de burger-nachtwachten gedurende den afgeloopenen winter plaats gehad, en het nut, hetwelk dezelve aanbrengen, heeft [illegible]; hebbende die nachtwachten [illegible] daar waar de plaatselijke besturen van het doelmatige van den maatregel genoegzaam doordrongen zijn, veel bijgebragt tot verzekering der veiligheid van personen en goederen, en alzoo de ijverige waakzaamheid van het wapen der marechaussées, en van de ambtenaren van justitie, krachtdadig ondersteund.

In enkele gemeenten vindt die maatregel niet den gewenschten bijval; om dat het daarstellen van wachthuizen en de verwarming en verlichting der lokalen, noodwendig uitgaven vorderen, die echter van zeer weinig belang zijn, dan dat men niet zoude mogen verwachten, dat de in die gemeenten bestaande weerzin alras zal verdwijnen.

Hoezeer dit gewest, door deszelfs ligging meer dan andere, aan het binnenkomen van vreemd verdacht volk bloot staat, werd [illegible] looperij met goed gevolg [illegible] gunstig moeten wij melding maken van de weringen der bedelarij, waaromtrent door de plaatselijke besturen, vooral uit aanmerking van de vermindering van welvaart, en het hier en daar bestaande gebrek aan gelegenheid tot het vinden van werk, met [illegible] te werk gegaan zou worden.

Staat der bevolking.

De bevolking der provincie bestond op den 1e januarij 1843 uit 378,707 zielen, waarvan [illegible] in de steden, en 304,878 op het platte land.

Gedurende het jaar 1843 beliep het getal der geboorten:

In de steden:

Van het mannelijke geslacht	1,286.
„ „ vrouwelijke „	1,197.
Zamen	2,[illegible]

Ten platten lande:

Jongens	4,637.
Meisjes	4,307.
Zamen	8,944.
En dus in het geheel	11,427.

Zijnde 167 minder dan in het jaar 1842.

Onder de geboorten zijn niet begrepen de levenloos geborenen, als 329 van het mannelijke en 239 van het vrouwelijke geslacht.

De levendgeborenen staan tot de bevolking als 1 tot ruim 33.

Onder de levend geborenen bevinden zich 27 onechte erkende, en 227 onwettige niet erkende kinderen, te zamen 354, waarvan 174 jongens en 183 meisjes, en wel 163 in de steden en 191 ten platten lande.

De onwettige geboorten staan tot de wettige als 1 tot ruim 32.

De maand januarij leverde het grootste getal geboorten op, namentlijk 1117, en de maand junij het minste, zijnde geweest 748.

Het getal der overledenen in 1843 bedroeg:

In de steden..........	1,592.
Ten platten lande..................	6,036.
Zamen..........	7,628.

En wel van het mannelijke geslacht 3,874, en van het vrouwelijke 3,754.

De sterfte was in 1843 603 minder dan in 1842.

Het getal der overledenen staat tot de bevolking als 1 tot 49 a 50.

De maand maart onderscheidde zich door de meeste sterfte, zijnde in dezelve 750 personen overleden; het kleinste getal overledenen kwam voor in de maand augustus, zijnde geweest 539.

Er zijn 2,410 huwelijken aangegaan in het jaar 1843, en wel in de steden 502 en ten platten lande 1,903, zijnde 54 meer dan in 1842.

Er hadden geene echtscheidingen plaats.

In het jaar 1843 hebben zich van elders in de gemeenten nedergezet 5939 personen, en gedurende dat jaar zijn met der woon naar andere gemeenten vertrokken 5727. De ontstane veranderingen in de bevolking, leveren alzoo over 1843, eene vermeerdering op van 4002 zielen, en de bevolking bestond op den 1 januarij van het nu loopende jaar, uit 382,709 zielen, waarvan 74,898 in de steden, 307,811 ten platten lande; zijnde daaronder niet begrepen de militairen in de garnizoensplaatsen, en evenmin de gevangenen, die zich in de onderscheidene gevangenissen binnen dit gewest bevinden.

Ten aanzien van het regelmatig houden der registers van den burgerlijken stand, hebben wij niets ongunstigs te vermelden.

De dubbelen dier registers, over 1843, werden tijdig overgebragt ter griffie van de arrondissements-regtbanken.

Cultuur van woeste gronden.

De wet van 6 junij 1840, (*Staatsblad* no. 17), nopens den vrijdom van landontginningen, blijft even als in vorige jaren gunstig werken.

Gedurende het jaar 1843, zijn bij ons ingekomen 343 aangiften tot ontginning, en wel 249 *eerste* en 94 *tweede*.

Het aantal aangiften van 1840 — 1842, beliep 863, en dus nu in het geheel 1206 stuks.

De inhouds-grootte der ontgonnen gronden in 1843, bedraagt als volgt:

	Bunders.	Roeden.	Ellen.
Tot Bouwland	37	37	06.
— Tuinen	«	24	«
— Weilanden	11	90	50.
— Hooiland	9	10	« .
— Schaarbosch	«	79	50.
— Dennenbosch	80	65	50.
— Uitwegen	«	63	53.
— Oppervlakte van Gebouwen .	«	19	04.
Totaal. .	140	79	13.
De inhoud der in 1840 — 1842 gekultiveerde gronden bedraagt	243	37	42.
Totaal-Generaal .	384	16	55.

Verveeningen.

Deze waren in 1843 van weinig belang, hebbende het aanhoudende natte weder, gedurende het verveenings-saizoen, veroorzaakt, dat aanzienlijke streken veengrond zonder verveening zijn gebleven.

Kerkelijke zaken.

Bij onderscheidene koninklijke besluiten, werden rijks subsidien toegestaan:

Aan de R. K. gemeente te *Dussen* ƒ 8000.00, voor den bouw eener nieuwe kerk en pastorij.

Aan de R. K. gemeente te *Fijnaart* ƒ 6000.00, voor den opbouw eener nieuwe kerk.

Aan de R. K. gemeente te *Borkel en Schaft* ƒ 6500.00; voor den bouw eener nieuwe kerk en pastorij.

Aan de hervormde gemeente te *Dongen* ƒ 1000.00, tot herstel van het kerkgebouw.

Aan de hervormde gemeente te *Grave* ƒ 1502.00, tot herstel van het kerkgebouw, met inbegrip van den aanbouw eener konsistorie-kamer.

Aan de hervormde gemeente te *Hoogeloon* ƒ 1300.00, tot vergrooting der predikants-woning, en het doen van eenige herstellingen aan de kerk.

Aan de hervormde gemeente te *Oijen* ƒ 2500.00, tot opbouw eener nieuwe predikants woning, en tot herstel van de kerk.

Zr. Ms. toestemming werd verleend, tot het oprigten eener R. K. gemeente aan het *Raamschdonksche Veer*, met magtiging op die gemeente tot aankoop en aanvaarding van zekere huizinge en schuur, alsmede tot het voor eigene rekening inrigten derzelve tot kerk en pastorij; zijnde de rijks jaarwedde voor den pastoor dier gemeente op ƒ 400.00 vastgesteld geworden.

De R. K. Gemeente te Wanrooy, verkreeg magtiging tot het voor eigen rekening vergrooten en verbeteren van haar kerkgebouw, waarvoor uit de burgerlijke kas te Wanrooy, eene som van ƒ 2300 tot tegemoetkoming in de daarvoor vereischte wordende kosten, werd toegestaan.

Eveneens werd door de burgerlijke gemeente te Lithoyen eene som van ƒ 1000. verleend, ter gemoetkoming voor het R. K. kerkbestuur aldaar, in de aflossing van genegotieerde gelden, ter gedeeltelijke bestrijding der kosten van het bouwen eener nieuwe kerk.

Het kerkbestuur van de R. K. Gemeente van de parochie van St. Jacob te 's Hertogenbosch, werd gemagtigd tot het voor eigene rekening vergrooten en verbeteren van haar kerkgebouw.

Kerkvoogd en notabelen der hervormde gemeente van Helmond, c. a., werden geautoriseerd, om het hervormde kerkgebouw te Aarle-Rixtel, (kombinatie van Helmond), door verandering en herbouwing te verkleinen, tot voorkoming van de kosten welke het herstel en de instandhouding van dat gebouw in zijnen tegenwoordigen voor de behoeften der gemeente veel te grooten omvang, zou vereischen.

Het kollegie van parnassijns der israëlitische hoofdsynagoge te 's Hertogenbosch, werd ontbonden, en het kerkbestuur voorloopig opgedragen aan twee kerkvoogden.

Op daartoe door ingezetenen van Waardhuizen, Uitwyk en Giessenschen Eng, aan Zyne Majesteit gedaan verzoek, werden dezelve erkend en toegelaten als eene christelijke afgescheidene gemeente.

Eene gelijke erkenning en toelating had plaats, ten behoeve eener zoodanige gemeente te *'s Hertogenbosch*.

Bij koninklijk besluit van den 28 augustus 1843 no. 58 is verklaard geworden, dat de administratien, welke beheer voeren over de door het openbaar gezag erkende seminarien of kweekscholen tot opleiding der kerkdienaars tot dat bestemde godsdienstige gezindheden, evenmin als eenig ander kerkbestuur en kerkelijke administratie, de bevoegdheid bezitten, om daden of burgerlijke handelingen, welke de palen van eenvoudig beheer te buiten gaan, te verrigten, zonder daartoe alvorens hoogstdeszelfs toestemming, of die van de daartoe bij de bestaande verordeningen aangewezen of bevoegd verklaarde magten, te hebben gevraagd en verkregen, en dat mitsdien ook de bepalingen in het koninklijk besluit van den 16 augustus 1824, (*Staatsblad* no. 45) vervat, op die seminaria en derzelver beheerders van toepassing zijn.

Advertentien.

*** EENE WEDUWE van gevorderde jaren zag zich gaarne geplaatst bij eenen R. K. Pastoor in *Noord-Braband*, als Opzigtster over deszelfs Huis- en Kerkgoederen, zullende er op geen salaris gezien worden; adres met franco brieven onder letter P. aan het bureau van dit Dagblad.

*** De ondergeteekenden, bij hunnen BOEK- en PAPIER-HANDEL, ook dien in Muzijk gevoegd hebbende, nemen de vrijheid zich ook hiertoe aan te bevelen. Voortdurend zullen zij zich bevlijtigen het nieuw uitkomende voorhanden te hebben, ten einde spoedelijk aan de respectieve orders te kunnen voldoen.

Voorts berigten zij hunne geëerde begunstigers, dat zich bij voortduring belasten met het ter lezing geven van verschillende NIEUWSPAPIEREN.

's Hertogenbosch, 15 *Julij* 1844.

Gebr. MULLER.

FABRIEK en MAGAZIJN

van

KERKORNAMENTEN, PRIESTERGEWADEN ENZ.

De ondergeteekende heeft de eer te berigten, dat zijn *MAGAZIJN* steeds ruim voorzien is, van al hetgeen tot de hierboven gemelde artikelen behoort; daar het grootste gedeelte der artikelen op zijne Fabriek wordt vervaardigd, vleit hij zich alles tot de minst mogelijke en immer vastgestelde prijzen te kunnen afleveren.

K. Keulemans,

te Rotterdam.

Graanmarkt van 's Hertogenbosch

van Maandag, Dingsdag en Woensdag, den 15, 16 en 17 Julij 1844.

Rogge was matig aangevoerd en is aan nagenoeg vorige prijzen verkocht geworden.

Boekweit en Haver weinig ter markt voor gereede koopers; de navolgende prijzen zijn besteed geworden, per Nederlandsch mud als:

ROGGE.	ƒ 5,10	a ƒ 5,35.
BOEKWEIT.	- 4,65	- - 5,15.
HAVER.	- 2,10	- - 2,60.

Er was eene partij goede blanke zwaarwigtige Gort-Haver aangebragt, welke aan ƒ 2.85 het mud met graagte is gekocht geworden.

Presumtive waarde op wigt:

ROGGE van 69, N. P.	ƒ 5,10,	van 71, N. P.	ƒ 5,3[illegible]
BOEKW. » 67, » »	- 4,85,	» 69, »	» - 5,1[illegible]
HAVER » 41, » »	- 2,30,	» 44, »	» - 2,5[illegible]

Zijnde de middelprijs van de Rogge, waarna de zetting van het brood op Donderdag den 18 dezer is geschied 5,19½.

De 3 Nederlandsche ponden Roggebrood 26½ C[illegible]

Het Nederlandsch pond Boter ƒ 0,50 a ƒ 0,5[illegible]

De zetting van het Tarwe-Brood, wordt als geregeld naar de Prijs-Kourant der Beurs van Rotterdam, welke is als volgt:

TARWE. Per Mudde.

Nieuwe Zeeuws. Overmiddeld. 1843	ƒ 8,20 a ƒ 8,6[illegible]
Rhijn en Kleefsche, 1843, middelmarkt.	- 8,7[illegible]
Kleefsche en Hooglandsche, 1843, id. . . .	- 9,10

EINDHOVEN den 16 Julij 1844.

De Prijzen der Granen zijn heden alhier geweest:

ROGGE het Ned. mud	ƒ 5,24
BOEKWEIT	- 5,00
HAVER	- 2,80
Het Nederl. pond Roggebrood . .	- 0,07½
....»....».....boter	- 0,38

BEURS VAN AMSTERDAM.

Woensdag 17 Julij, ten vier uro.

W. S. 2½ pCt. 61[illegible]. Nieuwe [illegible] 74[illegible]. Dito [illegible] 100[illegible]. Synd. 4½ pCt 99. Handelm. [illegible], 145½, 145. O. [illegible] pCt. 100. Dito 4 pCt. 96½. Rijn [illegible]. 104½. Ard. 83 [illegible] 21½. Dito, 3 pCt. 34½. Port. [illegible] 2½ pCt 46[illegible] [illegible] Russen 107½. Dito 4 pCt. 90[illegible]. Do. Stiegl. en Co. 90[illegible]. [illegible] 7[illegible]. Mexik. [illegible]. Peruan 16½.

Gedrukt bij D. A. A. DE ROOY.